സെന്റ് തോമസ് കോളജ് പാലാ ഓട്ടോണമസ്
അരുണാപുരം പി.ഒ., കോട്ടയം 686 574

April 2026
Vol. 2 Issue 3

പാലൈ
PALAI பாலை
ISSN No: 3049-0316

ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ: കാഴ്ചയും കാഴ്ചപ്പാടും

ഫ്രാൻസിസ് മൈക്കിൾ*

സംഗ്രഹം

ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ ആശയ വിനിമയത്തിൽ സമാനതകളില്ലാത്ത മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തി. കാഴ്ചയുടെ സാധ്യതകളെ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ പരമാവധി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നു. കാഴ്ച സാംസ്കാരികവും ദാർശനികവുമായ പ്രക്രിയയാണ്. കാഴ്ചയും കാഴ്ചപ്പാടും പരസ്പരബന്ന്ധിതമാണ്. ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ കാഴ്ചയുടെ 'രസതന്ത്ര്'ങ്ങൾക്കും വൈകാരിക ചൂഷണത്തിനും കച്ചവടവൽകരണത്തിനും പ്രാധാന്യം നൽകുമ്പോൾ മാധ്യമ ധർമം തമസ്കരിക്കപ്പെടുന്നു. മാധ്യമങ്ങളുടെ ജനാധിപത്യ-സാമൂഹിക- പ്രതിബദ്ധതയും തന്മൂലം പ്രതിസന്ധിയിലാകുന്നു.

താക്കോൽ വാക്കുകൾ: ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ, മാധ്യമധർമം, യാഥാർത്ഥ്യം, കാഴ്ചയുടെ രസതന്ത്രം, വൈകാരിക ചൂഷണം, കച്ചവടവത്കരണം, മാധ്യമ അടിമത്തം

ആമുഖം

ആശയവിനിമയത്തിൽ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ വരുത്തിയ മാറ്റം സമാനതകളില്ലാത്തതാണ്. കാഴ്ചയും കേൾവിയും സമന്വയിപ്പിച്ച് ആശയവിനിമയത്തിന്റെ അപാരസാധ്യതകളാണ് ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ നൽകിയത്. കാഴ്ച എന്നത് വസ്തുക്കളെ തിരിച്ചറിയുന്ന പ്രവൃത്തി മാത്രമല്ല. കാഴ്ച സാംസ്കാരികവും ദാർശനികവുമായ ഒരു പ്രക്രിയയും നിർമിതിയുമാണ്. ജോൺ ബെർഗർ തന്റെ Ways of Seeing എന്ന പ്രശസ്ത ഗ്രന്ഥത്തിൽ പറയുന്നതുപോലെ, "വാക്കുകൾക്ക് മുമ്പേ കാഴ്ച സംഭവിക്കുന്നു. കാഴ്ച ഒരിക്കലും നിഷ്പക്ഷമല്ല. ഒരു കാര്യം മാത്രമല്ല നമ്മൾ കാണുന്നത്. മറിച്ച് എല്ലാ കാഴ്ചയിലും മനുഷ്യൻ അന്വേഷിക്കുന്നത് വ്യക്തിയും വസ്തുക്കളും തമ്മിലുള്ള ബന്ധമാണ്" (Berger 1972, P. 7). ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ നമ്മുടെ ലോകവീക്ഷണവും സാംസ്കാരികതയും ജനാധിപത്യബോധവും നിരന്തരം പുനർനിർമിക്കുകയും നിർണയിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന കാലമാണിത്.   എന്തു കാണുന്നു എന്നത് എന്തായിത്തീരും എന്നതിന്റെ സൂചകമാണ്. കാഴ്ചയും കാഴ്ചപ്പാടും സങ്കീർണമായ വിധത്തിൽ പരസ്പര ബന്ധിതമാണ്. കൊറിയൻ ഗെയിംപോലുള്ള വീഡിയോ ഗെയിമുകളും സോഷ്യൽ മീഡിയ പ്ലാറ്റ്ഫോമുകളും നവസാങ്കേതികവിദ്യകളും മനുഷ്യജീവിതത്തെ പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കുന്നതും നശിപ്പിക്കുന്നതുമായ നിരവധി സംഭവങ്ങൾ സമകാലിക യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളാണ്. സാംസ്കാരിക അധിനിവേശം പ്രതിരോധിക്കാൻ ആവാത്തവിധം ജീവിതക്രമത്തെ മാറ്റിമറിക്കുന്നു. ഈ ദുരന്തങ്ങളിലെല്ലാം ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾക്ക് നിർണായകപങ്കാളിത്തമുണ്ട്. ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങളുടെ സമീപനങ്ങളും അവ രൂപപ്പെടുത്തുന്ന കാഴ്ചപ്പാടുകളും വിശകലനം ചെയ്യാനുള്ള ശ്രമമാണ് ഈ ലേഖനം.

* അസിസ്റ്റന്റ് പ്രൊഫസർ, മലയാള വിഭാഗം, നിർമല കോളേജ്, മൂവാറ്റുപുഴ

ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ

ദൃശ്യങ്ങളിലൂടെയും ദൃശ്യ-ശ്രാവ്യരൂപങ്ങളിലൂടെയും വിവരങ്ങളും ആശയങ്ങളും സന്ദേശങ്ങളും വിനിമയം ചെയ്യുന്ന മാധ്യമങ്ങളാണ് ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ. എഴുത്തുരൂപങ്ങളെക്കാൾ മനുഷ്യമനസിനെ സ്വാധീനിക്കാനും ആശയസംവേദനം നടത്താനും വികാരങ്ങളെ ഉണർത്താനും ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾക്ക് എളുപ്പത്തിൽ കഴിയുന്നു. ആശയവിനിമയത്തിന്റെയും വിനോദത്തിന്റെയും ലോകബന്ധത്തിന്റെയും മികച്ച മാർഗമായി ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ മാറിയിരിക്കുന്നു. അവതരിപ്പിക്കുന്ന ദൃശ്യങ്ങളിലൂടെ ഒരു സമാന്തര യാഥാർത്ഥ്യനിർമിതി ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ സാധ്യമാക്കുന്നു. അങ്ങനെ കാഴ്ചക്കാരന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിനെ (Perspective) നിർണായകമായി സ്വാധീനിക്കാനും ദൃശ്യ മാധ്യമങ്ങൾക്കു കഴിയുന്നു. ചലച്ചിത്രം, ടെലിവിഷൻ, സോഷ്യൽ മീഡിയ (യൂട്യൂബ്, ഇൻസ്റ്റാഗ്രാം, ഫേസ്ബുക്ക്, etc) പരസ്യങ്ങൾ, ഡിജിറ്റൽ മീഡിയ, വെബ്സൈറ്റുകൾ, ഇൻഫോഗ്രാഫിക്സുകൾ, ആനിമേഷൻ, വീഡിയോ ഗെയിമുകൾ എന്നിവയെല്ലാം ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.

ചരിത്രവഴികൾ

ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങളുടെ ചരിത്രം മനുഷ്യന്റെ ആശയവിനിമയത്തിന്റെ പരിണാമവുമായി ഇടകലരുന്നതാണ്. ഗുഹകളിൽ വരച്ച ചിത്രങ്ങളാണ് ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങളുടെ ആദ്യരൂപം. ആശയങ്ങൾ കൈമാറാൻ ഭാഷ പോലെ ചിത്രരചനയെയും മനുഷ്യൻ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു. ആധുനിക ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾക്ക് വഴിതെളിച്ചത് പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിലെ ഫോട്ടോഗ്രഫിയുടെ കണ്ടുപിടുത്തമാണ്. 1895-ൽ ലൂമിയർ സഹോദരന്മാർ ആദ്യമായി ചലച്ചിത്രം പ്രദർശിപ്പിച്ചത് ദൃശ്യമാധ്യമചരിത്രത്തിലെ നിർണായക നാഴികക്കല്ലാണ്. സിനിമ വെറുമൊരു വിനോദോപാധി മാത്രമാകാതെ, യാഥാർത്ഥ്യത്തെ ഡോക്യുമെന്റ് ചെയ്യാനുള്ള ശക്തമായ സാധ്യത കൂടിയായിമാറി. ജോൺ ലോഗി ബെയർഡ് ടെലിവിഷൻ കണ്ടുപിടിച്ചതോടെ ദൃശ്യങ്ങൾ തത്സമയം ദൂരസ്ഥലങ്ങളിലേക്ക് അയയ്ക്കാനുള്ള സാധ്യത സംജാതമായി. ഉപഗ്രഹചാനലുകളുടെയും ഡിജിറ്റൽ മാധ്യമങ്ങളുടെയും വരവ് "കാഴ്ച"യുടെ അനുഭവത്തെ ആഗോളവൽക്കരിച്ചു. ഇന്റർനെറ്റിന്റെയും സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെയും വ്യാപനം ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങളെ എല്ലാവരുടെയും വിരൽത്തുമ്പിലെത്തിച്ചു. ഒ.ടി.ടി പ്ലാറ്റ്ഫോമുകളും സോഷ്യൽ മീഡിയയും പരമ്പരാഗത മാധ്യമങ്ങൾക്ക് നിരന്തരം വെല്ലുവിളി ഉയർത്തുന്നു എന്നതും ശ്രദ്ധേയമാണ്. ഗുഹാചിത്രങ്ങളിൽ നിന്ന് ഡിജിറ്റൽ യുഗത്തിലെ AI (Artificial Intelligence) നിർമിത ദൃശ്യങ്ങളിലേക്ക് എത്തുമ്പോൾ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങളുടെ പ്രസക്തിയും പ്രതിസന്ധിയും വർദ്ധിക്കുന്നു. ചരിത്രപരമായി സാങ്കേതികവിദ്യ വളരുന്നതിനനുസരിച്ച് ദൃശ്യങ്ങൾ മനുഷ്യബോധത്തെ കൂടുതൽ ആഴത്തിൽ സ്വാധീനിക്കുന്നു എന്നതാണ് യാഥാർത്ഥ്യം.

അടിസ്ഥാന തത്വസംഹിതകൾ

വിഷ്വൽ മീഡിയയുടെ അടിസ്ഥാനതത്വം സത്യസന്ധതയും കൃത്യതയുമാണ് (Accuracy and Truthfulness). യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളെ വളച്ചൊടിക്കാതെ സത്യസന്ധമായി അവതരിപ്പിക്കാൻ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. സ്വകാര്യതയെ എല്ലാവിധത്തിലും മാനിക്കാൻ (Respect for Privacy) ദൃശ്യമാധ്യമ ധർമം അനുശാസിക്കുന്നു. വ്യക്തിയുടെ സമ്മതം (Consent) അയാളുടെ ദൃശ്യങ്ങൾ പകർത്തുന്നതിനും പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിനും അവശ്യമാണ്. അനുവാദമില്ലാത്ത സംപ്രേഷണങ്ങളെല്ലാം സ്വകാര്യതയുടെ ലംഘനമാണ്. വ്യക്തിയുടെ സ്വകാര്യതയിലും ദുരിതങ്ങളിലും അതിക്രമിച്ച് കടക്കാതിരിക്കാൻ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ ശ്രദ്ധ പുലർത്തേണ്ടതാണ്. ദൃശ്യങ്ങൾ മറ്റുള്ളവർക്ക് മാനസികമോ ശാരീരികമോ ആയ പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് കാരണമാകരുത്. ക്രൂരവും ദാരുണവും വന്യവുമായ ദൃശ്യങ്ങൾ സംപ്രേഷണം ചെയ്യാൻ പാടില്ലാത്തതാണ്. ഇരകളെ സംരക്ഷിക്കാനും എല്ലാത്തരം വിവേചനങ്ങളും ഒഴിവാക്കാനും ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമായിരിക്കണം. സുതാര്യത പുലർത്തുമ്പോഴാണ്. ഓരോ ദൃശ്യവും രൂപപ്പെട്ട സാഹചര്യവും സന്ദർഭവും കൃത്യമായി പറയാൻ കഴിയുമ്പോഴാണ്, ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾക്ക് ആധികാരികത കൈവരുന്നത്. നിർമിതബുദ്ധിയുടെ കാലഘട്ടത്തിൽ സുതാര്യത ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ അനിവാര്യത തന്നെയാണ്.

കാഴ്ചയും ധാർമികതയും

ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ രാഷ്ട്രനിർമാണവും ജനാധിപത്യ സംരക്ഷണവും സാമൂഹിക പുരോഗതിയും ലക്ഷ്യമാക്കേണ്ടവയാണ്. ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ സാമൂഹിക പ്രതിബദ്ധതയും നീതിയും ധാർമികതയും അധികരിച്ച് കാഴ്ചയുടെ ഉള്ളടക്കം രൂപപ്പെടുത്തണം. സമൂഹത്തിന്റെ പൊതു നന്മയും ജനതയുടെ സാമൂഹ്യ പ്രതിബദ്ധതയും സുസ്ഥിതിയും മാധ്യമങ്ങൾ ഉറപ്പുവരുത്തണം. ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ സന്തുലിത വികസനത്തിന്റെ വക്താക്കളാകണം.

കേവലം വിനോദത്തിനും വൈകാരികതയ്ക്കും അപ്പുറം ക്രിയാത്മകമായി ചിന്തിക്കുകയും പ്രതികരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ജനതയെ രൂപപ്പെടുത്താൻ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾക്കു കഴിയണം. എല്ലാത്തരം അധിനിവേശങ്ങളെയും പ്രതിരോധിക്കാൻ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ അടിസ്ഥാന ധാർമികസംഹിതകൾ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾക്കും ബാധകമാണ്. കാഴ്ചയുടെ ധാർമികത ഉറപ്പുവരുത്താൻ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ അനുവർത്തിക്കേണ്ട പ്രസക്ത ധർമസംഹിതകൾ താഴെ പറയുന്നവയാണ്:

1 കമ്യൂണിറ്റേറിയനിസം (Communitarianism)

വ്യക്തിയെക്കാൾ സമൂഹത്തിന്റെ നന്മയ്ക്ക് പ്രാധാന്യം നൽകുന്ന തത്വസംഹിതയാണ് കമ്മ്യൂണിറ്റേറിയനിസം. സാമൂഹ്യഭദ്രത ഇവിടെ സുപ്രധാനമാകുന്നു. മനുഷ്യന്റെയും ജീവജാലങ്ങളുടെയും പ്രകൃതിയുടെയും അവകാശങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കാൻ കമ്മ്യൂണിറ്റേറിയനിസം പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമാണ്. മാനുഷികതയും നീതിയും ധാർമികതയും കമ്മ്യൂണിറ്റേറിയനിസം ലക്ഷ്യമാക്കുന്നു. അതിനാൽ വിദ്വേഷത്തിനും വിഭാഗീയതയ്ക്കും കാരണമാകുന്നവ ഒഴിവാക്കി സാഹോദര്യം വളർത്തുന്ന ദൃശ്യങ്ങൾ നൽകാൻ മാധ്യമങ്ങൾക്ക് ബാധ്യതയുണ്ട്. വ്യക്തി താല്പര്യങ്ങൾക്ക് ഉപരിയായി സമൂഹമൂല്യങ്ങൾക്കും സുസ്ഥിതിക്കും പ്രാധാന്യം നൽകുന്ന ചിന്താപദ്ധതിയാണിത്. വ്യക്തി സമൂഹത്തിന്റെ ഭാഗമാണെന്നും, വ്യക്തിയുടെ ധാർമികത രൂപപ്പെടുന്നത് ആ സമൂഹത്തിന്റെ സംസ്കാരത്തിലൂടെയാണെന്നും പ്രസ്തുത സിദ്ധാന്തം കരുതുന്നു. അതിനാൽ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ സാമൂഹിക ഉത്തരവാദിത്തം പുലർത്തണം. ദൃശ്യങ്ങൾ നിർമിക്കുമ്പോൾ അത് സാമൂഹിക ഐക്യം സംരക്ഷിക്കുന്ന വിധം ആയിരിക്കണം. അതിനാൽ കാഴ്ചയുടെ ഉള്ളടക്കം സമൂഹനന്മയും ക്രിയാത്മകതയും ധാർമികതയും എപ്പോഴും ലക്ഷ്യമാക്കണം. ആഗോളവൽക്കരണത്തിനെതിരെ പ്രാദേശിക തനിമയും സംസ്കാരവും സംരക്ഷിക്കാൻ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾക്ക് കഴിയണം. സാംസ്കാരിക അധിനിവേശത്തിനെതിരായ പ്രതിരോധം തീർക്കാൻ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമാകണം. സോഷ്യൽ മീഡിയയിലെ ഡിജിറ്റൽ സമൂഹങ്ങൾ വ്യക്തിത്വ വികസനവും സമൂഹ നന്മയും ലക്ഷ്യമാക്കേണ്ടവയാണ്.

2. അജ്ഞാത വസ്തുനിഷ്ഠത (Veil of Ignorance)

അമേരിക്കൻ ദാർശനികനായ ജോൺ റോൾസിന്റെ ആശയമാണ് അജ്ഞാത വസ്തുനിഷ്ഠത. നീതിയുക്തമായ സമൂഹ നിർമിതിക്ക് നിക്ഷ്പക്ഷ നിലപാടുകൾ അനിവാര്യമാണ്. അതിനാൽ വ്യക്തി സ്വയം അജ്ഞതയുടെ നിലപാട് എടുക്കണം. അതായത്, സമൂഹത്തിൽ തന്റെ സ്ഥാനം എന്താണെന്ന് ഒരിക്കലും നിനക്കാതെ നിലനിൽക്കാൻ കഴിയണം. ജാതി, മതം വർഗം, ജൻഡർ ഇവക്കെല്ലാം അതീതമായി ചിന്തിക്കാനും പ്രവർത്തിക്കാനും കഴിയുമ്പോൾ ഏറ്റവും നീതിയുക്തവും ധാർമികവുമായ കാഴ്ചപ്പാടുകൾ സാധ്യമാകും. ദൃശ്യമാധ്യമ പ്രവർത്തകരുടെ നിലപാടുതറകൾ ഇങ്ങനെയാണ് രൂപപ്പെടേണ്ടത്. വാർത്തകളും കുറ്റകൃത്യങ്ങളും മറ്റു സംഭവങ്ങളും റിപ്പോർട്ടു ചെയ്യുമ്പോൾ, ഇരകളുടെയും കുറ്റാരോപിതരുടെയും സ്ഥാനത്ത് സ്വയം പ്രതിഷ്ഠിച്ച് ദൃശ്യങ്ങളെ വിലയിരുത്തി സംപ്രേഷണം ചെയ്യാൻ മാധ്യമ പ്രവർത്തകർക്കു ബാധ്യതയുണ്ട്. എല്ലാവരുടെയും മാന്യതയും അന്തസും കാത്തുസൂക്ഷിക്കുന്ന ദൃശ്യങ്ങൾ രൂപ പ്പെടുത്താനും എല്ലാ വിഭാഗം ജനങ്ങൾക്കും തുല്യ പ്രാതിനിധ്യം നല്കാനും ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾക്ക് അങ്ങനെ കഴിയും. വ്യക്തിയുടെ സ്വകാര്യതയും അവകാശങ്ങളും സംരക്ഷിക്കാൻ ദൃശ്യമാധ്യമ ധർമവും കർമവും അനുശാസിക്കുന്നു.

3. കാന്റിയൻ ധാർമികത (Kantian Ethics)

ഇമ്മാനുവൽ കാന്റ് (Immanuel Kant) അവതരിപ്പിച്ച ധാർമിക സിദ്ധാന്തം 'കടമ'യ്ക്ക് (Duty) മുൻഗണന നൽകുന്നു. ഒരു പ്രവർത്തിയുടെ ഫലം നോക്കിയല്ല, മറിച്ച് ആ പ്രവൃത്തി നമ്മുടെ ധാർമിക കടമയാണോ എന്നതിനെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയാണ് പ്രസ്തുത പ്രവൃത്തി ശരിയോ തെറ്റോ എന്ന് തീരുമാനിക്കുന്നത്. ഇതിനെ 'Categorical Imperative' എന്ന് കാന്റ് വിളിക്കും. കർമത്തിനു പിന്നിലെ ലക്ഷ്യം നല്ലതാണെങ്കിൽ മാത്രമേ പ്രവൃത്തി ശരിയാവുകയുള്ളൂ എന്ന് കാന്റ് സമർത്ഥിക്കുന്നു. ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ പുലർത്തേണ്ട സത്യസന്ധത കാന്റിന്റെ ധാർമികദർശനത്തെ അധികരിക്കുന്നതാണ്. ഒരു ദൃശ്യം എഡിറ്റ് ചെയ്യുമ്പോഴും സംപ്രേഷണം ചെയ്യുമ്പോഴും അല്ലെങ്കിൽ ഗ്രാഫിക്സ് ഉപയോഗിക്കുമ്പോഴും സത്യം വളച്ചൊടിക്കരുത്. അവയ്ക്ക് പിന്നിലെ ലക്ഷ്യവും ധാർമികമായി ശരിയായിരിക്കണം. പ്രവർത്തിയുടെ ഫലം എന്തുതന്നെയായാലും സത്യസന്ധമായ ദൃശ്യങ്ങൾ നൽകുക എന്നത് മാധ്യമങ്ങളുടെ കടമയാണ്. റേറ്റിംഗിനും ലാഭത്തിനും വേണ്ടി മനുഷ്യരുടെ ദുരിതങ്ങൾ ദൃശ്യങ്ങളാക്കി വിൽക്കുന്നത് അധാർമികമാണ്. വ്യക്തികളെ ലക്ഷ്യം നേടാനുള്ള മാർഗമായി കാണാതെ അവരെ എല്ലാ വിവേചനങ്ങൾക്കും അതീതമായി വ്യക്തി എന്ന നിലയിൽ ബഹുമാനിക്കാനും സംരക്ഷിക്കാനും ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾക്ക് കഴിയണം. ജീവന്റെ എല്ലാ രൂപങ്ങളെയും ആദരിക്കാൻ മാധ്യമ

പ്രവർത്തകർക്ക് കഴിയണം. ആദരവിന്റെയും അവകാശത്തിന്റെയും മാധ്യമ ദർശനങ്ങൾ അങ്ങനെയാണ് രൂപപ്പെടേണ്ടത്. ധാർമിക തത്വസംഹിതകൾ കാലാതീതമായി നിലകൊള്ളുന്നവയാണ്. ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങളുടെ ആദർശവും ദർശനവും പ്രസ്തുത ധർമസംഹിതകൾക്ക് അനുസൃതമായി രൂപപ്പെടേണ്ടവയാണ്.

യാഥാർത്ഥ്യം

ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനതത്വങ്ങളും ധർമസംഹിതകളും മാറ്റമില്ലാതെ തുടരുമ്പോഴും കാഴ്ചയുടെ യാഥാർത്ഥ്യം തികച്ചും വ്യത്യസ്തമാണ്. ആദർശങ്ങളും യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളും ഒരിക്കലും താരതമ്യം ചെയ്യാൻ ആവാത്തവിധം കാഴ്ചക്കാരെ ഒരുതരത്തിൽ ബന്ദികളാക്കാൻ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾക്ക് കഴിയുന്നുണ്ട്. ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങളുടെ അതിജീവനകാരണവും മറ്റൊന്നല്ല. പ്രസ്തുത യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളെ വിലയിരുത്തേണ്ടത് കാലത്തിന്റെ അനിവാര്യതയാണ്.

a) യുക്തിയിൽനിന്ന് കാഴ്ചയിലേക്ക്

വായന കാഴ്ചയ്ക്കു വഴിമാറുന്ന കാലത്തെ പുനർനിർണയിക്കാൻ കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ പ്രേക്ഷകരെ വെറും കാഴ്ചക്കാരാക്കാൻ മത്സരിക്കുന്ന ദയനീയകാഴ്ച അങ്ങേയറ്റം അസ്വസ്ഥദായകമാണ്. അച്ചടിമാധ്യമങ്ങൾ വായനക്കാരെ ക്രിയാത്മകമായി ചിന്തിക്കാനും പ്രതികരിക്കാനും പ്രാപ്തരാക്കിയിരുന്നു. ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ വായനയ്ക്ക് പകരം 'കാഴ്ച'യ്ക്ക് പ്രാധാന്യം നൽകിയപ്പോൾ യുക്തിഭദ്രമായി കാര്യങ്ങൾ വിശകലനം ചെയ്യുന്നതിൽനിന്ന് പ്രേക്ഷകരെ വിലക്കുക മാത്രമല്ല തങ്ങളുടെ കാഴ്ചവിഭവങ്ങൾക്കപ്പുറം ചിന്തയുടെ വിശകലനങ്ങൾ പാടില്ല എന്ന അലിഖിതനിയമം പ്രാവർത്തികമാക്കാനുള്ള ഗൂഢശ്രമങ്ങളും നടത്തുകയാണ് ചെയ്തത്. അങ്ങനെ പ്രേക്ഷകരുടെ ചിന്തയ്ക്കും ബൗദ്ധിക നിലവാരത്തിനും പരിധി നിശ്ചയിക്കാൻ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾക്ക് കഴിഞ്ഞു. വസ്തുനിഷ്ഠമായ കാഴ്ചയും നിലപാടുകളും അങ്ങനെ അസാധ്യമായി. ജനങ്ങളെ വെറും കാഴ്ചക്കാരാക്കി തങ്ങളുടെ നിലനിൽപ്പ് ഭദ്രമാക്കാനാണ് മാധ്യമങ്ങൾ പലപ്പോഴും ശ്രമിക്കുന്നത്.

b) കാഴ്ചയുടെ 'രസതന്ത്രം'

ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ കാഴ്ചയുടെ 'രസതന്ത്രങ്ങൾ' നന്നായി പ്രയോഗിക്കുന്നു. കാഴ്ചയുടെ ഉള്ളടക്കം പ്രേക്ഷകരെ രസിപ്പിക്കാനായി മാത്രം പലപ്പോഴും രൂപകൽപ്പന ചെയ്യുന്നു. അദൃശ്യമായ ഒരു രസച്ചരടിൽ പ്രേക്ഷകരെ കൊരുത്തെടുക്കാൻ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾക്ക് കഴിയുന്നു. ഒരിക്കലും ആ രസച്ചരടിൽനിന്ന് ആരും വേർപെട്ടു പോകരുതെന്ന് മാധ്യമങ്ങൾക്ക് നിർബന്ധമുണ്ട്. 'രസതന്ത്രങ്ങൾ'ക്കും അപ്പുറം പ്രബോധനങ്ങളുടെ ദർശനങ്ങളും സാമൂഹ്യപ്രതിബദ്ധതയും കാഴ്ചയുടെ ഉള്ളടക്കത്തെ നിർണയിക്കേണ്ടതാണ്. ടി.ആർ.പി. റേറ്റിംഗ് കൂട്ടാൻ കാഴ്ചക്കാരുടെ അഭിരുചിയ്ക്കനുസരിച്ച് ദൃശ്യങ്ങൾ രൂപപ്പെടുത്തുമ്പോൾ അടിസ്ഥാന ധാർമികതയും മാധ്യമതത്വങ്ങളും അപ്രത്യക്ഷമാകുന്നു. കാഴ്ചയുടെ ഉള്ളടക്കത്തെ നിശ്ചയിക്കാൻ ജനങ്ങൾക്കും അവകാശവും അവസരവും കൈവരേണ്ടതാണ്. ജനാധിപത്യ ഭരണകൂടം പ്രസ്തുത അവകാശങ്ങൾ ഉറപ്പുവരുത്തണം.

c) വൈകാരിക ചൂഷണം

കാഴ്ചയുടെ രസതന്ത്രങ്ങൾക്കൊപ്പം സ്വാഭാവികമായും വൈകാരികചൂഷണവും അരങ്ങേറുന്നു. ദയനീയവും പരിതാപകരവുമായ സംഭവങ്ങളും ജീവിതങ്ങളും അങ്ങനെ ദൃശ്യങ്ങളായി മാറുന്നു. കൊള്ളയും കൊലയും രതിയും ലൈംഗികപീഡനങ്ങളും ദാരിദ്ര്യവും ഇടകലരുന്ന അതിദയനീയദൃശ്യങ്ങൾ വൈകാരിക ചൂഷണത്തിന്റെ അതിക്രൂരമായ വലക്കണ്ണികൾ തന്നെയാണ്. വ്യക്തി എന്ന നിലയിൽ എല്ലാവരും മാനിക്കപ്പെടേണ്ടവരാണ്. അടിസ്ഥാന മനുഷ്യാവകാശങ്ങളും ജനാധിപത്യ മര്യാദകളും തമസ്കരിക്കുന്ന പ്രസ്തുത ദൃശ്യങ്ങൾ ചൂഷണത്തിന്റെ ഏറ്റവും വന്യമായ രൂപം തന്നെയാണ്. വേട്ടക്കാരന്റെ സമീപനങ്ങൾ തന്നെയാണ് ഇവിടെ പ്രവർത്തന നിരതമാകുന്നത്. നിർഭാഗ്യവശാൽ, ചൂഷണത്തിന്റെ അങ്ങേയറ്റം മനുഷ്യത്വരഹിതമായ പ്രസ്തുത സമീപനങ്ങളെ നിരാകരിക്കാൻ പൊതുസമൂഹത്തിന് കഴിയുന്നില്ല എന്നത് പരിതാപകരമാണ്.

d) കച്ചവടവൽക്കരണം

കോർപ്പറേറ്റുകൾ അരങ്ങുവാഴുന്ന കച്ചവടസംസ്കാരത്തിലാണ് ലോകക്രമം. ആഗോള കച്ചവടത്തിന്റെ വക്താക്കളായി കോർപ്പറേറ്റുകൾ മാറിയിരിക്കുന്നു. സ്റ്റേറ്റ് കോർപ്പറേറ്റുകളുടെ ഇടനിലക്കാരായി അധഃപതിക്കുന്നത് ജനാധിപത്യം നേരിടുന്ന ഗൗരവതരമായ പ്രതിസന്ധിയാണ്. പരസ്യങ്ങളാണ് മാർക്കറ്റ് കൈയടക്കാനുള്ള മികച്ച മാർഗം. അതിനാൽ കച്ചവടവൽക്കരണത്തിന്റെ ഏറ്റവും മികച്ച മാർഗവും മാധ്യമവും ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ തന്നെയാണ്. പല ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങളുടെയും നിലയും നിലനിൽപ്പും കച്ചവടസാധ്യതകളെ

 ISSN No: 3049-0316

അധികരിച്ചാണ്. കച്ചവട താൽപര്യങ്ങളിൽ ലാഭത്തിനാണ പ്രാധാന്യം. ആദർശങ്ങളും മൂല്യങ്ങളും അങ്ങനെ അപ്രസക്തമാകുന്നു. തന്മൂലം എല്ലാത്തരം വസ്തുക്കൾക്കും വൈകൃതങ്ങൾക്കും വിപണനമൂല്യം കൈവരുന്നു. ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ അവയുടെ കച്ചവട സാധ്യത പരമാവധി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നു. കച്ചവടവൽക്കരണത്തിന്റെ ഭാഗമാകുന്ന ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾക്ക് അതിനെതിരായ ചെറുത്തുനിൽപ്പ് അസാധ്യമാകുന്നു.

e) രാഷ്ട്രീയ മുതലെടുപ്പ്

ജനാധിപത്യത്തിന്റെ നാലാം തൂണ് (Fourth Pillar) എന്നാണ് മാധ്യമങ്ങളെ വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത്. സ്വതന്ത്രമായ മാധ്യമപ്രവർത്തനം ജനാധിപത്യത്തെയും രാഷ്ട്രനിർമാണത്തെയും സാധ്യമാക്കുന്നു. ഭരണകൂടത്തിന്റെ മാധ്യമഅധിനിവേശം സ്വതന്ത്രമായ മാധ്യമസംവാദങ്ങളും സമീപനങ്ങളും തമസ്കരിക്കുന്നു. വസ്തുനിഷ്ഠമായ വിശകലനങ്ങളിലൂടെ രാഷ്ട്രപുരോഗതിയും സാമൂഹ്യഭദ്രതയും വ്യക്തിയുടെ നന്മയും ഉറപ്പുവരുത്തുന്ന നയങ്ങൾ രൂപപ്പെടുത്താനുള്ള ഉപാധിയായി ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങളെ ഉപയോഗിക്കുന്നതിനു പകരം സ്വന്തം ഇമേജ് വർദ്ധിപ്പിക്കാനും ഭരണകൂട തന്ത്രങ്ങൾ പ്രചരിപ്പിക്കാനുമുള്ള മാർഗമായി അവയെ കരുതുന്നു. സ്വന്തം ഇമേജ് വർദ്ധിപ്പിക്കാനുള്ള ശ്രമമാണ് ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങളിലൂടെ ഭരണകൂടവും നേതാക്കന്മാരും ചെയ്യുന്നത്. സിനിമയുടെ ചേരുവകൾപോലെ വേഷവും ഭാഷയും വൈകാരികപ്രസംഗങ്ങളും മാധ്യമങ്ങളിലൂടെ വിന്യസിക്കുന്നു. തൽഫലമായി കാഴ്ചയുടെ ഭംഗി ചിന്തയുടെ ഔന്നത്യത്തെ അപഹരിക്കുന്നു. ജനാധിപത്യവും അതിന്റെ ആദർശങ്ങളും അങ്ങനെ ബലികഴിക്കപ്പെടുന്നു.

f) വ്യാജനിർമിതികൾ (Deep Fakes)

നിർമിത ബുദ്ധിയുടെ കാലക്രമത്തിൽ വ്യാജ നിർമിതികൾ ഒറിജിനലിനെ വെല്ലുന്നവയാണ്. സത്യത്തിനും മിഥ്യയ്ക്കുമിടയിൽ അന്തരങ്ങളില്ലെന്ന് അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നവിധം വ്യാജദൃശ്യങ്ങൾ പ്രേക്ഷകരെ അമ്പരപ്പിക്കുന്നു. വഴിതെറ്റിയ യാത്രകളുടെ ദിശാസൂചികളായി വ്യാജദൃശ്യങ്ങൾ പ്രേക്ഷകരെ വശീകരിക്കുന്നു. നിർമാതാവിന്റെ കുതന്ത്രങ്ങൾ ഒരുക്കുന്ന കെണികൾ മാരകങ്ങളാണ്. ദയനീയമായ വിധത്തിൽ പലരും അതിൽ അകപ്പെടുന്നു. മോചനം പലപ്പോഴും അസാധ്യമാണ്. അതിജീവനത്തിന്റെ എല്ലാ സാധ്യതകളും വിലയ്ക്ക് വാങ്ങാൻ പ്രാപ്തമാകുന്ന വിധത്തിൽ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങളിലെ വ്യാജനിർമിതികൾ (Deep Fakes) വളർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

e) പ്രതീതിയാഥാർത്ഥ്യം

ആധുനിക സാങ്കേതികവിദ്യയുടെ പരിണതഫലമാണ് പ്രതീതിയാഥാർത്ഥ്യം. വ്യക്തിയുടെ സ്വതന്ത്രമായ ചിന്തയും യുക്തിഭദ്രമായ സമീപനങ്ങളും പ്രതീതിയാഥാർത്ഥ്യങ്ങളിൽ അപ്രത്യക്ഷമാകുന്നു. കാരണം പ്രതീതിയാഥാർത്ഥ്യങ്ങളെ വ്യക്തി യാഥാർത്ഥ്യമായി തന്നെ സമീപിക്കുന്നു. അവയിൽ അഭിരമിക്കുന്നു. സമൂഹത്തിൽനിന്നും അവനവനിൽനിന്നും വ്യക്തി ഒരു പരിധിവരെ അന്യനാകുന്നു. അങ്ങനെ വ്യക്തി സ്വത്വനഷ്ടത്തിന്റെയും സ്വത്വപ്രതിസന്ധിയുടെയും പ്രശ്നങ്ങൾ നേരിടുന്നു. നവസാങ്കേതികവിദ്യ സ്വാഭാവിക ജീവിതത്തെ പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കുന്നതിന്റെ സൂചകങ്ങളാണ് പ്രതീതിയാഥാർത്ഥ്യങ്ങൾ. വ്യക്തിയുടെയും സമൂഹത്തിന്റെയും വളർച്ചയും വികാസവും അങ്ങനെ പരിമിതപ്പെടുന്നു.

f) അന്യമാകുന്ന പൊതുമണ്ഡലങ്ങൾ

ജർമൻ ദാർശനികനായ ഹേബർമാസാണ് പൊതു മണ്ഡലത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ചിന്ത അവതരിപ്പിച്ചത്. സർക്കാരിന്റെയും മറ്റ് പൊതു സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും ഇടപെടലുകൾ ഇല്ലാതെ വ്യക്തികൾ സ്വയം ഒത്തുചേരുന്ന ഇടമാണ് പൊതുമണ്ഡലം. സ്വതന്ത്രമായ സംവാദങ്ങൾക്കും സംവേദനത്തിനും പൊതുമണ്ഡലങ്ങൾ സാധ്യത നൽകുന്നു. ക്രിയാത്മകമായ പ്രതികരണങ്ങളും നിലപാടുകളും കൈവരിക്കാൻ പൊതു മണ്ഡലങ്ങൾ സഹായിക്കുന്നു. വ്യക്തിയുടെയും സമൂഹത്തിന്റെയും നന്മയും ഭദ്രതയും ഉറപ്പുവരുത്താൻ പൊതുമണ്ഡലങ്ങൾക്ക് കഴിയും. നിർഭാഗ്യവശാൽ, ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങളിലെയും നവമാധ്യമങ്ങളിലെയും പൊതു മണ്ഡലങ്ങൾ വ്യക്തിയുടെ സ്വാഭാവികവും സ്വതന്ത്രവുമായ ഇടപെടലുകൾക്ക് നിമിത്തമാകുന്നില്ല. പലപ്പോഴും തന്റെ സ്വത്വം മറച്ചു പിടിച്ചാണ് നവമാധ്യമങ്ങളിലെ പൊതു മണ്ഡലങ്ങളിൽ വ്യക്തി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്. തന്മൂലം തനിമയും സ്വാഭാവികതയും വ്യക്തിക്ക് നഷ്ടമാകുന്നു.

g) അതിയാഥാർത്ഥ്യം (Hyper-reality)

പോസ്റ്റ് മോഡേൺ ദാർശനികനായ ബോഡ്രിലാർദ് ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ എങ്ങനെ യാഥാർത്ഥ്യത്തെ അപനിർമിക്കുന്നു എന്നു വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ട്. യഥാർത്ഥ ലോകത്തെക്കാൾ ദൃശ്യങ്ങളാണ് യാഥാർത്ഥ്യമെന്ന്

തോന്നിപ്പിക്കുന്ന അവസ്ഥയാണ് 'ഹൈപ്പർ-റിയാലിറ്റി'. ഇവിടെ ദൃശ്യങ്ങൾ യഥാർത്ഥ വസ്തുവിനെ മറികടക്കുകയോ അപ്രസക്തമാക്കുകയോ ചെയ്യുന്നു. പ്രതീതിയാഥാർത്ഥ്യങ്ങൾ പോലെ അതിയാഥാർത്ഥ്യങ്ങളും അപകടം നിറഞ്ഞവയാണ്. വ്യക്തി അവയെ യാഥാർത്ഥ്യവൽക്കരിക്കുമ്പോൾ നഷ്ടപ്പെടുന്നത് സ്വാഭാവികതയുടെ വിനിമയങ്ങളാണ്. വളരെ ഗൗരവമുള്ള സ്വത്വപ്രതിസന്ധികൾ അതിയാഥാർത്ഥ്യങ്ങൾ മൂലം സംജാതമാകുന്നു. ഉദാഹരണത്തിന്, യുദ്ധവാർത്തകൾ ഗ്രാഫിക്സുകളിലൂടെ നിരന്തരം കാണുമ്പോൾ അത് ഒരു വീഡിയോ ഗെയിം കളിക്കുന്ന അനുഭവം പോലെ ആയിത്തീരുന്നു. തൻമൂലം യഥാർത്ഥ വേദനയും മരണവും നിസാരവൽക്കരിക്കപ്പെടുന്നു.

h) മാധ്യമ അടിമത്തം (Media Addiction)

ലഹരി പോലെ മനുഷ്യജീവിതത്തെ കീഴടക്കാൻ മാധ്യമങ്ങൾക്കും കഴിയും. കാഴ്ചയുടെ 'രസതന്ത്രങ്ങ'ളെ അതിവിദഗ്ധമായ വിധത്തിൽ വിന്യസിച്ചാണ് അത് സാധ്യമാക്കുന്നത്. വീഡിയോ ഗെയിമുകളും സോഷ്യൽ മീഡിയ പ്ലാറ്റ്ഫോമുകളും അശ്ലീല സൈറ്റുകളും വ്യക്തിയുടെ കാഴ്ചയെ തന്ത്രപരമായി വശീകരിച്ചെടുക്കുന്നു. തങ്ങളുടെ ചുറ്റുമുള്ള ലോകത്തെ മാധ്യമങ്ങൾ കാണിക്കുന്ന കണ്ണിലൂടെ കാണാൻ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ നിരന്തരം കാണുന്നവർ ശീലിക്കുന്നു (Gerbner 172). തന്മൂലം അവരുടെ ലോകസങ്കല്പം മാറുന്നു. പലരും കൂടുതൽ സുരക്ഷ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ഭീരുക്കൾ ആകുന്നു. അമിതമായ ഉത്കണ്ഠയും ആകുലതകളും അവരെ വേട്ടയാടുന്നു. പലർക്കും ജീവിതംതന്നെ നഷ്ടമാകുന്ന സാമൂഹ്യദുരന്തമായി Media Addiction മാറുന്നു. പലരുടെയും മനോനിലയും വ്യക്തിത്വവും പ്രതിസന്ധിയിലാകുന്നു. കാഴ്ചകളുടെ മായാലോകം വ്യക്തിയെ യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളിൽ നിന്ന് എല്ലാവിധത്തിലും അകറ്റുന്നു. കച്ചവടവും ലാഭവും മാത്രം ലക്ഷ്യമാക്കുന്ന മാധ്യമസമീപനങ്ങളുടെ പരിണതഫലമാണത്. എത്ര ജീവിതങ്ങളുടെ സാധ്യതകളാണ് അപഹരിക്കപ്പെടുന്നത്! പ്രതിരോധിക്കാനും പ്രതിഷേധിക്കാനും ജനാധിപത്യസമൂഹത്തിന് ബാധ്യതയുണ്ട്.

ഉപസംഹാരം

ആശയവിനിമയത്തിന്റെ അപാര സാധ്യതകളാണ് കാഴ്ചയും കേൾവിയും സമന്വയിപ്പിച്ച് ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ നൽകുന്നത്. ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ ഫലപ്രദമായി പ്രവർത്തിക്കുമ്പോൾ രാഷ്ട്ര നിർമാണവും സാമൂഹ്യ പുരോഗതിയും ജനാധിപത്യ ആദർശ്യങ്ങളും ക്രിയാത്മകമായി സാക്ഷാത്കരിക്കപ്പെടും. അടിസ്ഥാന തത്വങ്ങളും ധാർമിക സംഹിതകളും അധികരിച്ചാണ് ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കേണ്ടത്. വ്യക്തിയുടെ അന്തസും അവകാശങ്ങളും സ്വകാര്യതയും സംരക്ഷിക്കാൻ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾക്കു കഴിയണം. കാഴ്ച ഒരു സാംസ്കാരികപ്രക്രിയയാണ്. സമൂഹത്തിന്റെ കണ്ണാടിയാണ് ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ. വ്യക്തിയുടെയും സമൂഹത്തിന്റെയും നിലവാരവും നിലപാടും നിർണയിക്കുന്നത് കാഴ്ചയുടെ വിനിമയങ്ങളാണ്. കാഴ്ചയുടെ ആദർശങ്ങളെ വൈകാരിക-കച്ചവട-രാഷ്ട്രീയ താൽപര്യങ്ങൾ അപഹരിക്കാൻ പാടില്ല. വ്യക്തിയെ യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളിൽനിന്ന് അകറ്റാൻ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ പ്രാപ്തമാണ്. സ്വത്വപ്രതിസന്ധിക്കും സ്വത്വനഷ്ടത്തിനും അതു കാരണമാകുന്നു. ക്രിയാത്മകമായ സമൂഹ ജീവിതവും ജനാധിപത്യവും സാംസ്കാരികതയും പുലരാൻ നീതിയിലും ധാർമികതയിലും മാനവികതയിലും അടിയുറച്ച പുതിയ ദൃശ്യമാധ്യമസംസ്കാരം അനിവാര്യമാണ്.

References

Articles

Gerbner, George. "Living with Television: The Violence Profile." Journal of Communication, vol. 26, no. 2, 1976, pp. 172-194.

McCombs, Maxwell, and Donald Shaw. "The Agenda-Setting Function of Mass Media." Public Opinion Quarterly, vol. 36, no. 2, 1972, pp. 176-187.

Books

Baran, Stanley J. Mass Communication Theory: Foundations, Ferment, and Future. Cengage Learning, 2014.

Baudrillard, Jean. Simulacra and Simulation. University of Michigan Press, 1994.

Berger, John. Ways of Seeing. Penguin Books, 1972.

Dodd, Savannah, editor. Ethics and Integrity in Visual Research Methods. 2nd ed., Emerald Publishing, 2024.

Erdem, Serhat, and Zuhal Akme□e, editors. Impact of Digitalization on Modern Visual Media. IGI Global, 2025

Habermas, Jürgen. The Structural Transformation of the Public Sphere. MIT Press, 1989..

Jin, Dal Yong. Globalization and Media in the Digital Platform Age. 2nd ed., Routledge, 2026.

McQuail, Denis. McQuail's Mass Communication Theory. 6th ed., SAGE Publications, 2010.

U Prasad, Kiran. Media Law and Ethics. B.R. Publishing Corporation, 2008.